

Ministerie van Economische Zaken
t.a.v. Staatssecretaris M.H.P. van Dam
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Ulicoten, 22-05-2017

Uw kenmerk: Interimwet veedichte gebieden

Ons kenmerk: JV/10900.601

Onderwerp: Reactie Van Dun Advies BV ten behoeve van de internetconsultatie

Geachte Staatssecretaris,

Als adviesbureau begeleiden wij, Van Dun Advies BV, agrarische ondernemers in hun ontwikkelingsplannen. Het voorstel Interimwet veedichte gebieden (voorts Interimwet) belemmerd een gezonde bedrijfsontwikkelingen van onze cliënten. Naar aanleiding van dit voorstel reageren wij middels dit schrijven ten behoeve van de internetconsultatie.

Doel van de regeling

Dit wetsvoorstel voorziet de provincie in handvaten om in veedichte gebieden te sturen op dierenaantallen teneinde de omvang van de veehouderij te begrenzen. De provincies kunnen hierbij meerdere regio's opnemen waarbinnen gestuurd kan worden. Het doel hiervan is het verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving in deze veedichte gebieden. Er wordt immers gesteld dat de milieudruk op gebiedsniveau onverminderd hoog is door de huidige omvang van de veehouderij. Afgezien van het feit dat volledige willekeur op loer ligt, immers provincies krijgen volledige vrijheid bij het toepassen van deze bevoegdheden, is het de vraag of het huidige beleid binnen het omgevingsrecht (ruimtelijk en milieukundig) inderdaad ontoereikend is voor een verlaging van de milieudruk door de veehouderij. En dus niet tot een verbetering van de leefomgeving leidt. Daarnaast is het de vraag of het sturen op aantallen wel de juiste weg is naar een duurzame veehouderij. In deze brief wordt hier nader op ingegaan.

Huidige wet- en regelgeving

In de toelichting wordt gesteld dat *'decentrale overheden ervaren dat een goed leefklimaat niet altijd kan worden bewerkstelligd met toepassing van het huidige omgevingsrecht'*. (p.3 MvT). Binnen het omgevingsrecht zijn meerdere instrumenten aanwezig voor de verbetering van het leefklimaat. Een paar voorbeelden binnen het milieuspoor zijn:

- Waterwet;
- Wet bodembescherming;
- Meststoffenwet;
- Wet milieubeheer (voorbeeld titel 5.2 Luchtkwaliteit)
- Wet natuurbescherming;
- Wet ammoniak en veehouderij;
- Wet geurhinder en veehouderij (o.a. de bevoegdheid tot het vaststellen van een geurverordening door gemeenten);
- Gezondheids- en welzijnswet voor dieren;

- Wet dieren;
- Activiteitenbesluit.

Met daarbij alle besluiten en regelingen behorende tot een van de bovenstaande.

Tel daarbij op de mogelijkheden om binnen het ruimtelijke ordeningsrecht bestemmingsplannen vast te stellen met ruimtelijke beperkingen voor veehouderijen en de provinciale verordeningen welke rechtstreekse doorwerking vinden (o.a. Verordening ruimte 2014, Noord-Brabant), zijn de mogelijkheden 'om aan de knoppen te zitten' voor zowel het Rijk, Provincie en Gemeenten in ruime mate aanwezig.

Vele van bovengenoemde wetten en regelingen hebben in de afgelopen jaren al geleid tot een aanzienlijke afname van de bijdrage door de veehouderij aan de milieudruk. Dit wordt door het door u aangehaalde rapport 'Balans van de Leefomgeving 2016' van het Planbureau voor de Leefomgeving, zelfs bevestigd (p.41). De afname van de milieudruk door de veehouderij geldt evenzeer ook voor de emissies van fijnstof en ammoniak waarbij in het kader van volksgezondheid ook het toepassen van antibiotica in de veehouderij de afgelopen jaren aanzienlijk is gedaald. Daar voor een groot deel van deze wetten de normen in de loop van de komende jaren verder (kunnen) worden aangescherpt is het aannemelijk dat de milieudruk door de veehouderij enkel kleiner wordt. Het opwerpen van het argument dat decentrale overheden met de huidige middelen een goed leefklimaat niet kan bewerkstelligen is dan ook onzinnig.

Volksgezondheid

In de Memorie van Toelichting wordt gesteld dat met onderhavig wetvoorstel *het bredere belang van de kwaliteit van de leefomgeving dat het belang van de volksgezondheid omvat*. Toch wordt er op pagina 17-18 in de MvT uitgebreid stilgestaan bij de gedane onderzoeken naar de relatie tussen volksgezondheid en de veehouderij (o.a. het VGO-onderzoek juli 2016). Laten wij het houden bij het vermelden dat de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State in de uitspraak van 17 mei 2017 (201607199, ECLI:NL:RVS:2017:1301), wederom heeft geconcludeerd dat het rapport geen algemeen aanvaarde wetenschappelijke inzichten op basis waarvan kan worden geconcludeerd dat een veehouderij onaanvaardbare risico's voor de volksgezondheid veroorzaakt. Het optuigen van een nieuw toetsingskader is dit licht zeer voorbarig, ongefundeerd en derhalve niet opportuun.

Sturen op dieraantallen of emissies

Afgezien van het feit dat het stelsel van dieraantallen grote vergelijkingen kent met het stelsel van dierrechten zoals we deze kennen in de varkens- en pluimveehouderij, daar is immers ook een plafond voor het aantal dieren vastgelegd en is verschuiven van dierrechten tussen concentratiegebieden niet toegestaan, en straks met fosfaatrechten in de (melk-)rundveehouderij is het voor een verbetering van het leefklimaat niet van belang hoeveel dieren gehouden worden, maar welke emissies de veehouderij uitstoot. Dat het sturen op emissies (dan wel immiszie en depositie) leidend moet zijn voor de verbetering van het leefklimaat wordt inmiddels door meerdere onderzoekers erkend (o.a. door een van de onderzoekers van het genoemde VGO-onderzoek). Het sturen op dieraantallen is dan ook achterhaald.

Het vastleggen van dieraantallen heeft daarnaast een averechts effect op de reeds gestarte initiatieven welke leiden tot een verduurzaming van de veehouderij. Deze initiatieven zorgen samen met de steeds strenger wordende eisen omtrent milieu en ruimtelijke ordening voor een vermindering van emissies vanuit de veehouderij en daarmee een zekere afname van de milieudruk op de omgeving. De afgelopen jaren is door de veehouderij veel geïnvesteerd in emissiearme technieken voor de reductie van geur, ammoniak en fijnstof met daarbij een secundaire reductie van endotoxinen en zoönosen. Deze ontwikkelingen konden worden gedaan in de wetenschap dat deze investeringen terugverdiend konden worden. Als door het gevolg van het invoeren van de Interimwet ontwikkelingen in de veehouderij stil komen te staan, schiet het middel het doel voorbij. Het doel om te komen tot een beter leefklimaat.

Regeldruk verminderen

Het (thans demissionaire) kabinet heeft daarnaast als speerpunt in de afgelopen jaren ingezet op een vermindering van de regeldruk voor bedrijven. Dit is onder andere opgenomen in het programma 'Goed Geregeld, een verantwoorde vermindering van regeldruk 2012-2017' en Actal. Gezien de hoeveelheid al bestaande wet- en regelgeving, zie eerder deze brief, draagt de voorgenomen Interimwet in geen enkele

hoedanigheid bij aan het verminderen van de regeldruk voor het bedrijfsleven, in dit geval de veehouderij. Hoewel dit voorstel voor de Rijksoverheid wellicht niet leidt tot aanvullende lasten wordt dit bij uitvoering terdege doorgeschoven naar de ondernemer die wederom een aanvullende bewijslast of investering krijgt.

Tot slot

Naast bovenstaande leidt de uitvoering van de wet tot de inmenging in de eigendom van veehouders welke op grond van het Europese recht niet is toegestaan. De rechtvaardiging van deze inmenging in relatie met het beoogde doel en de reeds beschikbare middelen is nog maar zeer de vraag. Ook de invulling van de beoogde Nadeelcompensatie legt de verantwoordelijkheid en vrijheid volledig bij de provincies. Hieraan zijn geen enkele voorwaarden gesteld en derhalve ligt strijdigheid met het gelijkheidsbeginsel tussen veehouderijen in Nederland in het verschiet en is het verkrijgen van nadeelcompensatie ongewis.

Conclusies

Gezien bovenstaande achten wij voor een verbetering van het leefklimaat en een toekomstbestendige veehouderij in Nederland de huidige wet- en regelgeving in ruime mate afdoende. De nut en noodzaak van de Interimwet veedichte gebieden is onvoldoende aangetoond en zal leiden tot een averechts effect. Wij verzoeken u dan ook af te zien van het wetsvoorstel Interimwet veedichte gebieden.

Vertrouwende op een correcte uitvoering uwerzijds, verblijven wij.

Hoogachtend,
Van Dun Advies BV



Ing. J.A. Vehof